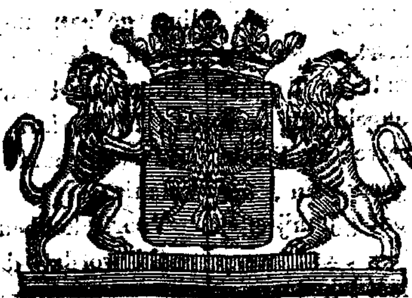
A°. 1838. Nº. 12.

ARNHEMSCHE COURANT.

Donderdag den 25 Januarij.

Koninklijke regtvaardigheid.

Similis certe
Tranquillae per virtutem patet unica vitae.
JUVENALIS.

In ons nommer van 19 December des vorigen jaars bestreden wij een ingezonden artikel van *de Avondbode* van den 14den, getiteld: *Iets over den tegenwoordigen toestand der Pruissische Rijnprovinciën.* Daarop levert nu eindelijk *de Avondbode* van den 19den dezer eene repliek; de schrijver heeft dus tijd genoeg genomen, om zijne argumenten te kiezen. Wij kunnen niet zeggen, dat die keuze zeer gelukkig uitgevallen is.

In het eerste artikel zeide de ongenoemde schrijver, over den Pruissischen staat sprekende, »dat dezelve door de zachte willekeur van eenen regtvaardigen koning geregeerd wordt."

Wij kwamen op tegen de woorden *regtvaardigen koning.* »Bij deze woorden," zoo drukten wij ons uit, »dachten wij terstond aan de, door den thans regerenden koning van Pruissen aan zijne onderdanen *plegtig beloofde*, maar *niet gegevene* staatsregeling; en geenszins kunnende onderstellen, dat de *Avondbode* eenen man, die zijn woord niet gestand doet, (of het een koning is, dan wel een gewoon burger, zou slechts voor zoo verre een verschil kunnen maken, als de koning, die voorbeelden van deugd moet geven, geacht kan worden tot eene stiptere pligtsvervulling te zijn gehouden) *regtvaardig* zou noemen, zoo meenden wij de wederlegging te zullen ontvangen van onzen lang gekoesterden waan, dat de koning van Pruissen wezenlijk eene constitutie en algemeene volksvertegenwoordiging zou hebben beloofd." Doch daar dit in het artikel niet geschiedde, zeiden wij: »zijne taak, onzes erachtens, ware ligt geweest te bewijzen, dat de koning regtvaardig kan genoemd worden, omdat hij zijne beloften houdt, ja dan neen; of anders ten minste, dat er eene *volstrekte onmogelijkheid* bestond om de gegevene belofte te houden. Want te beweren, gelijk dikwijls gebeurt, dat een koning, bij nadere overweging, beter vindende de vervulling zijner belofte onbepaald uit te stellen, daartoe alsdan volkomen geregtigd is, gaat ook slecht; of men moet betoogen, dat Koninklijke beloften eigenlijk geene *beloften* zijn, maar slechts eene manier van spreken, zonder eenige verbindende kracht" enz.

Men ziet, wij schroomen niet onze eigene woorden aan te halen; wij achten ons integendeel daartoe verpligt, omdat de schrijver in den *Avondbode*, die dezelve, hetzij willens hetzij onwillens, verdraait, zulks geheel en al nagelaten heeft, en eerst na verloop van eene maand, nu ons artikel lang vergeten zijn zal, antwoordt.

De verdraaijing evenwel is van weinig belang, en heeft, indien zij moedwillig aangewend is, slechts de strekking om ons eenen schijn van overdrijving aan te wrijven. Wij hadden gezegd, niet te begrijpen hoe men eenen koning, die zijn woord niet gestand doet, en dat wel gedurende twee en twintig jaren, eenen *regtvaardigen* koning kon noemen. De correspondent van den *Avondbode* vindt nu goed het te doen voorkomen als hadden wij den koning van Pruissen bepaaldelijk *onregtvaardig* genoemd; want daarop slaan zijne woorden:

»Ik zoude daarentegen vermeenen, dat een koning of ook wel een gewoon burger, die gedurende zijn geheele leven regtvaardigheid heeft uitgeoefend, uit hoofde van eene enkele onregtvaardige daad (want het niet invoeren der grondwet is, de eenigste daadzaak, waarvan men gesproken heeft) wel, wat eene zoodanige daad betreft, van onregtvaardigheid kan beschuldigd worden, maar daarom toch in het algemeen voor regtvaardig zou moeten gehouden worden. Trouwens, waren de in het bedoelde blad gebezigde wijs van redeneren logisch, dan zou men insgelijks het geheele menschelijke geslacht voor dwaas moeten verklaren, dewijl er welligt nooit eenig sterveling bestaan heeft, die niet ten minste eenmaal in zijn leven eene dwaasheid heeft begaan."

Deze aanmerking zou juist zijn, *indien* wij den koning van Pruissen *wegens eene enkele onregtvaardige daad*, *onregtvaardig* genoemd hadden. Maar dit hebben wij niet gedaan; wij hebben slechts onze verwondering te kennen gegeven, dat men eenen koning, die gedurende *twee en twintig jaren* verzuimde zijn woord gestand te doen, regtvaardig noemde. Dit staat niet gelijk met te beweren, dat men een' mensch, die in zijn geheele leven ééne dwaasheid beging, *dwaas* zou moeten noemen; maar dit staat slechts gelijk met te beweren, dat men eenen mensch, die gedurende twee en twintig jaar in eene dwaasheid volharde, niet eenen *wijzen* man noemen kan. Iedereen ziet het groote onderscheid. Wij waren dus niet onlogisch, maar de correspondent van den *Avondbode* is het, — indien hij de verkeerde gevolgtrekking opregtelijk maakte, — valsch, indien hij met opzet onze woorden anders voorstelde, dan zij wezenlijk luidden.

Maar de schrijver vergenoegt zich niet met zijnen koning tegen de benaming van *onregtvaardig* te hebben verdedigd; hij wil dien volstrekt de *regtvaardige* heeten. Daartoe voert hij aan:

»dat een Regerend vorst twee personen in zich vereenigt, waarvan de een den vorst in zijne ambtsbetrekkingen, en de ander in zijn afzonderlijk leven vertegenwoordigt; en dat er bij gevolg een groot verschil bestaat tusschen de handelingen, welke de koning van Pruissen als regent des rijks uitoefent, en tusschen die, welke hij als een afzonderlijk persoon verrigt."

Fraaije zedeleer! onnoodig te weerleggen; want wij schrijven voor een Nederlandsch publiek. De schrijver zij jesuitisch; maar logisch, neen; men oordeele:

»De juistheid en het groot gewigt dezer onderscheiding kan, onder anderen, blijken, uit de, door de tegenstanders van grondwettige regeringsvormen in Duitschland gemaakte tegenwerping, die alle ingevoerde grondwetten op losse schoenen stelt, dat, namelijk, de invoering eener grondwet, vooral in eenen willekeurig beheerschten staat, van de goedkeuring der agnaten afhankelijk, en zonder deze onbestaanbaar zoude zijn."

Deze tegenwerping der tegenstanders van grondwettige regeringsvormen, doet hier niets ter zake; zij zou, hoogstens genomen, de gegevene grondwet kunnen invalideren, wanneer zulk een agnaat den troon besteeg; maar zij ontslaat geenszins den vorst van zijne gegevene belofte, zij belet hem geenszins die na te komen. [illegible] in eenen willekeurig beheerschten staat; daar kan de onbeperkt regerende vorst met zijne agnaten doen wat hem goeddunkt; waar volstrekt geene grondwet bestaat, hebben zij niet eenmaal eenig regt van opvolging. Volgen zij daar *jure* op, zoo is het krachtens den wil van den laatsten heerscher; doen zij het *facto*, dan spreke men van geen regt; dan kunnen zij, zoowel als zij zonder eenig regt op den troon gaan zitten, dien even goed op den nek hunner onderdanen plaatsen.

Na deze wederlegde gronden, voert onze schrijver er nog andere aan tot *regtvaardig*-making van den koning van Pruissen. De onregtvaardigheid, den koning ten laste gelegd, zegt hij, is nog maar een vermoeden, hetwelk door niets wordt bewezen; »alzoo die vorst wel het tijdstip van de invoering der beloofde grondwet heeft vertraagd, maar tot heden, zoo veel mij bekend is, nog nimmer verklaard heeft, dat hij van de invoering eener grondwet had afgezien."

Ten aanzien van deze tegenwerping, moet het volgende worden in acht genomen:

De belofte werd laatstelijk gegeven vóór den slag van Waterloo, bij een besluit, gedagteekend Weenen 22 Mei 1815; toen men alles op het spel moest zetten, toen men begeerde, dat de volken alles zouden wagen, hunnen laatsten droppel bloed zouden storten tot verdediging hunner vorsten. De Franschen vielen toen niet aan, maar moesten worden aangevallen; en men vreesde, dat de volken het niet zouden willen, indien men er *hun* geen belang bij toonde, daarom beloofde men (de Koning van Pruissen was niet de eenige) hun constitutiën. In die hoop dus, streden zij; en het vooruitzigt op burgerlijke vrijheid gaf hun krachten tot overwinning. Van hunne zijde vervulden zij derhalve de voorwaarde. Zij vergoten hun bloed, en thans vragen de broeders, de zonen der gesneuvelden: waar is nu, vorsten, waar is nu hetgeen gij beloofdet? waar zijn onze constitutiën? — Meer dan twintig jaren verliepen er sinds; en wat antwoordde men hun, wat antwoordt men hun nog? — »Gij waart rijp om onder onze vanen gebrek, honger, wonden te lijden, ja; om te sterven, ja; om te overwinnen, ja; maar om aandeel in de regering te hebben, om niet van onze willekeur afhankelijk te zijn, NEEN. Om te regeren zijn *wij* alleen rijp. Tot nog toe ten minste; want *eenmaal* . . . (wanneer er weder tegen Frankrijk moet worden gestreden) . . is het mogelijk dat gij rijp wordt, . . . dan bepalen wij het tijdstip nader. — Het tijdstip was niet bepaald; *het tijdstip was niet bepaald*, zegt onze schrijver. Neen, het tijdstip was *niet* bepaald. In dringenden nood was een man naar zijne vrienden geloopen: »spoedig, spoedig, het oogenblik is duur, geeft mij goud; ik zal het u terug betalen [illegible]" en zij gaven hem goud, maar vergaten, — want het waren menschen met een hart — maar vergaten te vragen, *wanneer* [illegible] Zij gaven hem goud, en de man ontkwam het gevaar; [illegible]

zij om betaling, en nu antwoordt hij, ik heb u wel betaling beloofd, maar niet bepaald *wanneer;* wacht tot dat ik u daartoe geschikt vinde; gij zijt nog niet rijp voor zoo veel geld; gij zoudt er dwaasheden mede aanvangen, onderling krakeelen, u zelven ongelukkig maken. Geloof mij, ik ken uw belang beter dan gij zelve; ik bemin zoo vaderlijk . . . . . — Maar wij hebben volstrekt geen plan, om ons ongelukkig te maken. — Ik verzoek, mijne heeren, dat gij mij niet tegenspreekt. — Maar uwe belofte, wij verlangen . . . — Jan! werp dat volk de deur uit! Die canailles! alsof ik hun beloofd had *wanneer* . .

En dat zou *regtvaardig* heeten? . . De hemel beware ons voor zulk eene regtvaardigheid!

Eindelijk put de schrijver dan zijn groot argument uit de omstandigheden. Hij wil bewijzen, dat de invoering eener staatsregeling met volksvertegenwoordiging voor Pruissen verderfelijk zou geweest zijn.

Dit is wederom eene jammerlijke zedeleer; op die wijze houdt alle waarborg van beloften, van eeden op. Het is niet eenmaal noodig, kwade trouw bij den belover te onderstellen, men stelle hem ter goeder trouw. Wij vragen, welken waarborg heeft dan ooit degeen, aan wien eene belofte geschiedt, voor derzelver nakoming? Dan zou ieder vorst de heiligste verbonden kunnen breken, de plegtigste eeden schenden, indien hij naderhand maar dacht, dat dezelve voor zijn volk nadeelig waren. Het is eene jammerlijke zedeleer, zeiden wij; en het is eene valsche zedeleer tevens, want de Godheid vordert van den mensch, hij zij koning of onderdaan, *pligtsvervulling*, de uitslag behoort Haar. Een volksvertegenwoordigende regeringsvorm, hij mag moeijelijk zijn en bezwaarvol, is iets edels; die beloofd heeft het edele te zullen bevorderen, *moet* het doen, omdat hij het *mag* doen; de gevolgen liggen in de hand der Voorzienigheid: daarvoor heeft de mensch niet te zorgen.

Maar wij willen van den mensch niet te veel vorderen; wij weten het, klein is het getal dergenen, *quos ardens evehit ad aethera virtus;* de vorst zij dus een gewoon mensch, hij zij zwak: voelt hij zich niet sterk genoeg, om den schepter te voeren overeenkomstig zijne belofte, zoo legge hij dien schepter neder, en niemand zal zeggen: die man was onregtvaardig.

DUITSCHLAND.

Stuttgart, 18 *Januarij*. De kamer van afgevaardigden heeft in hare zitting van heden besloten, in het protokol de verklaring af te leggen, »dat er in de eenzijdige afschaffing der Hanoversche staatsregeling eene regtsverkrachting ligt, waardoor de regtstoestand van Duitschland in gevaar gebragt wordt." Dit besluit werd niet algemeene stemmen tegen twee genomen.

Munchen, 13 *Januarij*. De pruissische gezant alhier had, op bevel van zijn hof, meermalen voorstellingen gedaan tegen de artikels, betrekkelijk de Keulsche zaak, in de *Wurtzburger Zeitung*, die eenen blijkbaar vijandigen geest tegen Pruissen ademen; toen hij daarop geen antwoord bekwam leverde hij eindelijk eene zeer krachtige nota in, men zegt, de vijfde, dit ontwerp betreffende. Daarop werd er raad van ministers gehouden, waarvan de uitslag was, dat de censuur der *Wurtzburger Zeitung* den censor ontnomen, en aan den graaf *Griech*, een protestant, zou worden toevertrouwd.

PRUISSEN.

Berlijn, 16 *Januarij*. De laatste berigten uit Rome zouden doen vermoeden, dat het vertoef van onzen gezant aan het Roomsche hof nog van zeer langen duur kan wezen. Men verwacht evenwel eene minzame schikking met den heiligen vader.

Coblenz, 19 *Januarij*. Heden, ten twaalf ure, verspreidde zich hier het gerucht, dat men onzen vicaris gevangen nemen wilde, ten gevolge waarvan de gansche stad op de been kwam, en eene tallooze menigte naar zijne woning stroomde. Niettegenstaande alle vermaningen en verzekeringen van de onwaarheid dezes geruchts, van wege den geestelijke, bleef de volkshoop in dreigende houding, waarbij tegen vier uur nog duizenden landlieden uit den omtrek zich voegden. Dreigende woorden en verwenschingen werden er gehoord, en bij wijlen kwam het tusschen katholieken en protestanten tot bloedige dadelijkheden. Daar de menigte niet uiteen ging, begaven zich, ten half negen, de pastoor, een kapelaan en een raadsheer der stad naar den vicaris, en bragten hem in de pastorij waar hij overnachtte. De volksmenigte ging mede, bezette den ingang der pastorij, en stond nog om half elf ure, nog steeds in dreigende houding op straat. (*Allgemeine Zeitung*.)

ITALIE.

Van de Italiaansche grenzen, 10 *Januarij*. Volgens de laatste berigten uit Rome, was het den Pruissischen gevolmagtigden, den heer *van Bunsen*, nog niet gelukt in regtstreeksche aanraking met den pausselijken stoel te komen, en men vreesde, dat hij Rome weder onverrigter zake zou moeten verlaten.

ENGELAND.

Londen, 19 *Januarij*. Den 16den zijn de zittingen van het parlement hervat. In de beide huizen is terstond van regeringswege eene mededeeling gedaan nopens de aangelegenheid van Kanada. Onderscheidene papieren, daartoe betrekkelijk, zijn overgelegd, en op voorstel der ministers hebben de beide huizen adressen aan de koningin opgemaakt, waarin zij aan H. M. hun leedwezen over den opstand betuigen, alsmede hunne bereidvaardigheid om mede te werken tot herstel der wettige orde in de kolonie.

Voorts hebben de ministers een ontwerp van wet ingediend, waarbij bepaald wordt, dat de constitutie van Beneden-Kanada wordt geschorst, en het bewind opgedragen aan eenen gouverneur-generaal, die, bijgestaan door eenen raad, welks leden door hem benoemd zullen worden, de nadere verordeningen nopens het bestuur der kolonie zal ontwerpen. — Deze bill is in het huis der gemeenten reeds voor de eerste maal gelezen. Bij de daar over plaatsgehad hebbende beraadslaging, hebben de hoofden der behoudende partij, zoo als sir *R. Peel* en anderen, zich bereid betoond, om het bewind ten dezen te ondersteunen. Eenige weinige radikalen, zoo als de heeren *Hume*, *Grote* enz., hebben den voorgestelden maatregel bestreden, en op de onafhankelijk-verklaring der kolonie aangedrongen.

Ook het huis der lords heeft, voorloopig zijne goedkeuring, nopens de door het ministerie genomene maatregelen, te kennen gegeven. — De hertog *van Wellington* heeft intusschen niet kunnen nalaten, het bewind te vermanen tot het nemen van maatregelen, waardoor de opstand *spoedig* gedempt zou worden. De minister *Melbourne* heeft hierop geantwoord, dat men *zou voortgaan* met het aanwenden van alle pogingen, om den opstand te dempen, en tevens regt zou laten wedervaren aan de gegronde bezwaren der kolonie.

De persoon, aan wien het bestuur der kolonie, met eene onbepaalde magt, is opgedragen, en die gelast is, om de orde te herstellen en voor het vervolg te bevestigen, is de bekende lord *Durham*, laatstelijk gezant aan het hof van Petersburg. Het koninklijk besluit, waarbij hij benoemd is, is gedagteekend van den 16den dezer. Bij hetzelve wordt hij aangesteld tot »gouverneur-generaal, vice-admiraal en kapitein-generaal van al H. M. provinciën op en bij het vaste land van Noord-Amerika, en tot H. M. commissaris ter regeling van zekere belangrijke zaken, betreffende de provinciën van Beneden- en Boven-Kanada."

Hoe groot de krijgsmagt zal zijn, waarover de gouverneur-generaal zal kunnen beschikken, blijkt nog niet. — Het schijnt, dat men, alvorens daaromtrent een besluit te nemen, nog berigten uit de kolonie wil afwachten.

— Lord *Eldon* is dezer dagen overleden, in den ouderdom van ruim 86 jaren. Van het jaar 1801 tot 1827 heeft hij, met uitzondering alleen van den tijd van het bewind van lord *Erskine* (1806 en 1807), de waardigheid van lord-kanselier bekleed. Hij was een ijverig voorstander en krachtige steun van de partij der Tory's.

FRANKRIJK.

Parijs, 21 *Januarij*. Allerwege vraagt men zich wat er van *Hebert* is geworden, dien man van Boulogne, wiens nieuwe infernale machine, gedurende eenige dagen, zoo veel geruchts had gemaakt. De opening der kamers heeft hem uit het oog doen verliezen, en ter naauwernood weet men thans waar hij gebleven is. Het schijnt echter, dat hij nog altijd in de conciergerie gevangen zit, doch men zegt, dat de instructie wegens deze zaak zeer weinig gevorderd is. Hij is sedert veertien dagen niet verhoord geworden.

Intusschen zijn de meeste leden, die als zijne medepligtigen gevat waren, weder losgelaten.

De nieuwe Spaansche gezant is gisteren aangekomen en heeft reeds eene bijeenkomst met den minister van buitenlandsche zaken gehad. Hij heeft den droevigen staat der zaken in het schier-eiland niet verbloemd; het laatste ministerie is in de grootste verlegenheid. De heer *d'Ofalia* heeft verklaard, dat de gesteldheid niet uit te houden was. Men moet dus aan het organiseren van een nieuw ministerie denken; vermoedelijk zal de markies *van Miraflores* of de hertog van *Gor* tot het voorzitterschap van dit nieuwe kabinet geroepen worden. Men twijfelt evenwel, of de zaak der koningin iets bij deze verandering zal winnen. De financiële wanorde en verlegenheid nemen dagelijks toe.

Er werd heden ter beurze gesproken van subsidiën, welke het gouvernement voornemens zou zijn aan de kamers ten behoeve van Spanje te vragen.

De legitimisten blijven getrouw aan het vieren der uitvaart voor *Lodewijk XVI*. Heden, op den verjaardag van zijnen dood, was de geheele adel der voorstad St. Germain tegenwoordig bij het in de kerk St. Thomas d'Aquin, en in verscheidene andere kerken van Parijs gevierde lijkfeest.

Het Engelsche gezantschap is onlangs getuige geweest van eene daad, die in het leven van eenen heilige verdient voor te komen. Bij het jongste door lord en lady *Granville* gegeven bal besloot een zonderling tooneel op eene edele wijze de soiree. Een arme grijsaard zat tegen eenen hoekpaal op de straat; door het gedruisch der rijtuigen opgeschrikt, aanschouwde hij met verbazing, eene zoo groote menigte schitterende koetsen, met zoo veel sterk blinkend licht, hetwelk op eene geheel eigene wijze tegen den graauwenden morgenstond afstak. Hij wilde heengaan, maar de koude; de

uitputting en zijn hooge ouderdom hadden zijne ledematen verstramd; hij viel op de knien en [illegible] zijne trillende en schrompelige handen in zijne borst. «Mogt [illegible] God, sprak hij met zachte stem, mij armen grijze, wien het aan [illegible] ontbreekt, den dood toezenden!" Eene jonge dame, schoon als een engel, hoorde, in weerwil van het haar omringend gedruisch, [illegible] ongelukkigen klagt. Zij nadert tot hem, ziet hem aan, en, daar zij hem niets te geven heeft, neemt zij eene diamanten korenair uit hare haarvlechten en reikt dezelve den grijsaard toe. Een oogenblik daarna was zij verdwenen; maar de arme stok-oude man bad nu met gevouwen handen voor de schoone hertogin van — — —

BELGIE.

Brussel. Den 17den dezer hebben de troepen, die men, ter zake van de gerezene moeijelijkheden, betreffende het Grünewald, naar het Luxemburgsche had gezonden, bevel bekomen, om den terugtogt aan te nemen. De generaal *Lolivier*, die de brigade, welke derwaarts is getrokken, heeft gecommandeerd, heeft dien dag eene dagorde uitgevaardigd, waarbij hij de troepen zijne tevredenheid te kennen geeft over hun gedrag, en over de gevoelens van broederlijke eensgezindheid, die zij den bewoneren van genoemde provincie hebben ingeboezemd, en waarbij hij verzekert, dat de geestdrift, die zij hebben betoond, en de eenstemmigheid, die onder de verschillende wapen-korpsen heeft geheerscht, het vertrouwen, van [illegible] en van de natie op de kracht des legers steeds zullen vermeerderen.

Het schijnt altijd, dat schaarschheid van leeftogt, inzonderheid in het tegenwoordige jaargetijde, het hare tot dien terugtogt heeft bijgedragen.

— In den nacht van den 19den op den 20sten is in Gend het klooster der Augustijnen door eenen hevigen brand geheel verwoest en in de asch gelegd. Dit uitgestrekte gebouw werd ten deele bewoond door de kloosterlingen van dien naam, en diende ten deele voor de katoen-fabrijk van den heer *Paridaens*. De felle vorst heeft in den beginne den brandblusschers veel moeite veroorzaakt, doch in den ochtend van den 20sten is men de vlam meester geworden. Men duchtte, dat de boekerij van den heer *Lammens* bij dit onheil was vernield geworden, en door het verbranden der fabrijk was een aantal werklieden buiten arbeid geraakt.

NEDERLANDEN.

's Gravenhage, 22 *Januarij.* Heden heeft de vroeger aangekondigde [illegible] stoffen aan behoeftigen, aan de woningen van [illegible] deze residentie plaats gehad en de verwachting in grooten mate overtroffen. Terwijl toch dergelijke collecte, in den strengen winter van 1823 gehouden, slechts omstreeks *f* 3000 had opgebragt, is heden, in twee uren tijds, door de leden van de armbesturen der onderscheidene gezindheden gecollecteerd geworden de zeer aanzienlijke som van *f* 7186,65 (1).

Arnhem, 23 *Januarij.* Bij zijner Majesteits besluit van den 11den dezer, No. 73, is het contingent, door Gelderland, voor de nationale militie over dit jaar te leveren, op 1095 man bepaald. Van deze manschappen zullen worden ingelijfd 108 bij de 2de afdeeling infanterie, even zooveel bij de 5de, 9de en 12de afdeeling, voorts 557 bij de 10de en 106 man bij de 13de afdeeling infanterie. Er is evenwel gelegenheid gelaten, om manschappen, daartoe de vereischte geschiktheid hebbende, bij de grenadiers, jagers, artillerie, kavallerie of het korps mineurs in te deelen.

Arnhem, 24 *Januarij.* In het eerste nommer van het tijdschrift de Reformatie, van dit jaar, treft men het volgende aan:

» Aan de hooge overheid in Nederland zijn nu door de gemeente alle mogelijke waarborgen gegeven, dat die gemeente niets anders bedoelt en beoogt, dan de onbelemmerde uitoefening der godsdienst, zoo als die ons in Gods woord is voorgeschreven. Mogt dan spoedig het tijdstip komen, dat de vervolgingen, wegens die godsdienstoefeningen, ophouden, en ons vaderland niet langer het bedroevende tooneel leveren van miskenning en vergruizing dergenen, die niets anders begeeren, dan, onder de bescherming van ORANJE, in Nederland een stil en gerust leven te leiden.

» Tot op dit oogenblik heeft de regering nog niet geantwoord op de requesten, die haar in de maanden Augustus en September van het afgeloopene [illegible] zijn. Ook de gemeente van Amsterdam heeft op haar adres, nu ruim een half jaar geleden, met haar huishoudelijk reglement ingezonden, geene beschikking hoegenaamd ontvangen. Die gemeente heeft zich nu onlangs wederom tot de regering gewend. De geldelijke veroordeelingen blijven voortduren. Ook de militaire inlegeringen blijven stand houden.

» De toestand der vervolgden blijft nog steeds dezelfde. Onze broeders zitten nog wegens onbetaalde boeten, welker bedrag reeds tot eenige duizenden is opgeklommen, in de gevangenissen. De regterlijke vervolgingen duren voort; het hooge geregtshof te 's Hage heeft in de afgeloopene maand weder in appel eenige vonnissen van vrijspraak der Amsterdamsche regtbank ter eerster instantie vernietigd.

» De Amsterdamsche regtbank blijft volstandig in het gezonde regtsbeginsel van ontoepasselijkheid der artikelen van het strafwetboek, en van toepassing der godsdienstvrijheid volgens de grondwet, en spreekt dien ten gevolge de beschuldigden, wegens het houden van openbare godsdienstoefening, vrij van schuld en straf.

» Desniettemin blijft de administrative overheid zich gewelddadig verzetten tegen de gevolgen der vonnissen en gewijsden.

» De inlegeringen te Oud-Loosdrecht en Bunschoten blijven voortduren. De policie te Utrecht blijft voortgaan met het gewelddadig uiteendrijven der godsdienstoefeningen, welke zij opgespoord hebben. De woning van onzen opleider en leeraar, Ds. H. P. SCHOLTE, te Utrecht, wordt voor en achter door militaire schildwachten bewaakt, die zich allerlei willekeurige handelingen jegens personen veroorloven, die bij het huisgezin zijn moeten, door hen gewelddadig den toegang te beletten, zelfs dan wanneer er geen of slechts een paar vreemden binnen zijn.

» De daarover ingeleverde klagten, zoo wel aan den plaatselijken kommandant, als aan den officier van de hoofdwacht, verhinderen de herhaling der militaire moedwilligheid niet, zoodat de huisselijke vrijheid van ingezetenen niet meer schijnt geëerbiedigd te worden."

(Het komt ons voor, dat de opgegevene daadzaken van dien aard zijn, dat het belang der regering allezins vordert, om ze openlijk tegen te spreken, indien ze niet waar mogten wezen.)

(1) Het *Journal de la Haye* geeft als het bedrag der collecte op, de som van *f* [illegible]. De werkelijke opbrengst is geweest *f* 7186, en het verschil der som van *f* 600 zal waarschijnlijk gelegen zijn in het daarbij voegen van [illegible] wekelijksche gift van een hoog personaadje.

AMSTERDAM, den 23. Januarij.

Beurs van 22 Januarij.

Over het algemeen waren heden de omzettingen aan onze beurs niet beduidend. Zoowel in inlandsche als ook in vreemde fondsen was de affaire traag. Nieuws, dat op den stand der verschillende fondsen had kunnen influenceren, was er niet.

Fluctuatiën der prijzen:

Holland. $2\frac{1}{2}$ pCt. $53\frac{3}{16}$ à $\frac{7}{16}$ weinige postjes gedaan; voor Engelsche rekening bespeurde men eenige verkoopers; 5 pCt. openden à $101\frac{3}{8}$, doch doordien verschillende postjes ter markt kwamen, viel de prijs spoedig tot $101\frac{3}{16}$, en konde zich niet weder daarboven verheffen; Kansbiljetten bijna zonder affaire à $22\frac{11}{16}$; Syndicaat goed prijshoudend op 94 à $\frac{1}{16}$, nieuw à $76\frac{7}{8}$ gedaan; oude Aandeelen Handelmaatschappij schenen aanvankelijk hunne vooruitgaande beweging te zullen vervolgen, en waren [illegible] 5 pCt. Oost-Indie werden eenige postjes à $99\frac{7}{8}$, [illegible] afgegeven.

Spanje. Alle speculatie in Spaansche fondsen is voor dit oogenblik uitgedoofd, en geen de minste beweging bespeurt men in deze effekten; tot den enkelen prijs van $19\frac{1}{4}$ zijn eenige weinige postjes verhandeld; nietrentegevende schuld insgelijks verlaten; van Passive werd iets $4\frac{9}{16}$ en $4\frac{1}{2}$, en van Fransche uitgestelde à $5\frac{1}{4}$ en $\frac{7}{8}$ verhandeld.

Rusland. De overvloed van geld op onze markt lokt in Russische effekten gedurig eenige koopers uit; oude bleven $105\frac{1}{4}$; $\frac{3}{8}$, nieuwe Russen van 1831 en 1833 97 à $96\frac{7}{8}$; Roebels $68\frac{3}{16}$ à $\frac{5}{8}$.

Oostenrijk. 5 pCt. Metalliek zeer vast; eenige weinige partijtjes zijn à $101\frac{1}{4}$ en ook à $101\frac{3}{8}$ verhandeld.

Brazilië $72\frac{5}{8}$ à $\frac{3}{4}$ bij geringen handel; *Columbia* $19\frac{1}{4}$.

Beurs van 23 Januarij.

De omzettingen ter beurs van heden mogen als zeer onbeduidend beschouwd worden. Het ontbrak aan alle nieuwstijdingen van belang, en de prijzen van gisteren zijn bijna ook die van heden.

Uit Engeland heeft men heden geene tijdingen ontvangen.

Prijzen ten $4\frac{1}{2}$ uur.

Holland. $2\frac{1}{2}$ pCt. $53\frac{1}{8}$ à $\frac{3}{16}$; 5 pCt. $101\frac{1}{8}$; Kansbiljetten $22\frac{5}{8}$ à $\frac{11}{16}$; oud Syndicaat $93\frac{15}{16}$ à 94; nieuwe $76\frac{7}{8}$; oude Aandeelen Handelmaatschappij $175\frac{7}{8}$ à 176; 5 pCt. Oost-Indie $99\frac{7}{16}$; in Spoorweg-Aandeelen wordt bij voortduring volstrekt geen handel gedreven.

Spanje. Ardoins $19\frac{1}{4}$ à $\frac{5}{16}$; Passive $4\frac{7}{16}$.

Alle Russische en Oostenrijksche schuldbrieven als gisteren.

Mengelwerk.

De Aartsbisschop van Keulen.

Wij hebben, tot dus verre, over de wegvoering van dezen kerkvoogd gezwegen, omdat wij niet genoeg waren ingelicht en de mogelijkheid veronderstelden, dat hij zich aan een wezenlijk vergrijp tegen de wetten had schuldig gemaakt en eene teregtstelling de vervoering zou kunnen volgen; thans echter meenen wij te mogen vaststellen, dat de daad van het Pruissische bewind is strijdig met de wel begrepene godsdienstvrijheid. Wij willen niet, dat het katholicismus verdrukke daar, waar het sterk is; maar wij willen ook niet, dat het verdrukt worde daar, waar het zwak is. — Wat is er gebeurd? de Pruissen vonden in de Rijnprovinciën den burgerlijken stand: eene goede instelling, welke de regten van den staat handhaaft, zonder die van eenige kerk te schenden; die instelling heeft het bewind bij de geestelijkheid teruggebragt, eene eerste, allergrofste fout; de geestelijkheid heeft dadelijk gevoeld, dat zij eene dubbele betrekking had te vervullen

die van officieren van den burgerlijken stand en van dienaren der kerk; zij heeft nooit hare tijdelijke dienst in de eerste betrekking geweigerd; maar daarmede was het bewind niet tevreden; eene tweede allergrootste fout; het bewind heeft de kerkelijke inzegening willen dwingen; het heeft gewild, dat de kerk zoude verzaken haar beginsel; dat zekere huwelijken zijn *ongeoorloofd* (illicita); men moet hier wel op het woord letten, omdat het beginsel der kerk niet is, dat zij zouden zijn *onwettig*; het bewind heeft gewild dat de kerk er den zegen over zoude uitspreken, als waren die huwelijken *licita*, geoorloofd naar de leer der kerk.

Dit noemen wij dwang, nutteloozen dwang, omdat de kerk de wettigheid der huwelijken niet betwist; dwang zonder uitkomst, omdat dergelijke gedwongene inzegening niets uitwerkt. Maar, zegt men, dat was toch zoo overeengekomen met den vorigen bisschop, misschien ook met dezen; wij nemen het aan, en zeggen dat desniettemin de bisschop er op terug kende en mogt komen, zoo hij het later anders begreep; juist omdat het is eene geloofszaak (1).

Laten wij ook hier zijn ter goeder trouw, en naar ons zelven de zaak afmeten; verondersteld, dat in eene gemeente dagelijks protestantsche meisjes huwden met joden, en dat hun regel was, dat de kinderen in de Israëlitische godsdienst moesten opgevoed; zoude dan een eenig protestant het den leeraar ten kwade duiden, indien hij weigerde dergelijke huwelijken in te zegenen; ja, zouden wij niet schreeuwen over dwang en geweld, indien het bewind den leeraar in deze geloofszaak wilde dwingen. — Dat zij huwen, het zij zoo; dat zij met hunne kinderen doen wat zij willen, het zij zoo, de wet van den staat eerbiedigt het, het is goed, dat is vrijheid; maar de toetreding te vragen van hem, die het afkeurt, den zegen af te dwingen van hem; die het verfoeit, — dat is dwang.

Niets is droeviger, dan dat onvoltooide, half Napoleontische liberalismus, hetwelk in duizende onderscheidingen en tegenstrijdigheden vervalt en waar van het *Journal de la Haye* de verdediger is, en hetwelk bij de minste tegenkanting alle vrijheden, een voor een, zoude slechten, de bisschopsmuts met den helm zoude vereenigen en tot leus voeren: *nul n'aura raison que nous et nos amis*.

En nu zwegen wij nog van hetgeen ons het meest treft, dat is, dat in een beschaafd land een burger wordt weggevoerd en buiten proces wordt ingebannen; maar hetgeen ons troost, is, dat hier het kwaad, zoo als altijd, zich zelf straft; want wie, niettegenstaande alle de groote woorden van ALTENSTEIN, zendt een' bemiddelaar? Rome? Neen. Hij die het geweld heeft gepleegd. Wie geeft ophelderingen, wie regtvaardigt zich voor de wereld? de aartsbisschop! Neen. Het magtige Pruissen met zijne vijfmaal honderd duizend bajonetten. Wie zal bij deze zaak eindelijk de kracht hebben gewonnen, Berlijn of Rome? O vorsten en regeerders ziet toe, want de tijd des gewelds is voorbij; wat heden gebeurd, wordt morgen door duizend monden op onmetelijke afstanden verkondigd; de waarheid blijft niet lang meer verborgen en de openbare meening vonnist u en valt u af, en gij staat weldra verlaten, zoo gij den weg der waarheid en der deugd verlaat. — Doet aan een ander niet, wat gij niet wilt dat u geschiede, en vergt dus vooral van anderen de opoffering niet van een geloof, 't welk gij zelve, indien gij de godsdienst niet slechts huichelt, noch om lief, noch om leed opofferen zoudt. — Vervolgens, wie gij ook zijn moogt, stelt u een oogenblik in de plaats, in den geheelen toestand van geboorte, opvoeding en neiging der vervolgden, oordeelt dan met de hand op het hart, — en vrede zal op de aarde wonen. C.

Waarschuwing.

De Avondbode van den 22sten dezer over het amendement HEBERT sprekende, zegt: » daardoor heeft de kamer van afgevaardigden de uitlegging bekrachtigd, welke door het Fransche gouvernement aan het traktaat des Vierdoudigen Verbonds gegeven wordt, en tevens het gouvernement aangespoord, om, ten aanzien van Spanje, op den ingeslagen weg te blijven voortgaan, dat is, met andere woorden, om Spanje aan zich zelve over te laten, onverminderd nogtans *de gebruikelijke betuigingen van koninklijke wenschen en koninklijke hoop voor de zaak van* ISABELLA II: *eene soort van Nieuwjaarsgeschenken, aan welke, zoo als ieder gemakkelijk inziet, de koningin-regentes en al de aan haar getrouwe Spanjaarden bijzonder veel gelegen is.*"

Nu willen wij het publiek waarschuwen de onderschrapte woorden niet als ironie op te nemen; anders zou het eene bittere persiflage zijn op het: *voortdurende pogingen tot de verzachting der wonden, welke de Belgische opstand aan Nederland toebragt, door de blijken van vriendschap, welke Z. M. van de vreemde Mogendheden ontvangt.*

(1) Hiertegen zou kunnen aangevoerd worden, dat de bisschop, van gevoelen omtrent eene geloofszaak veranderende, dan ook zijne waardigheid, waarin hij voorwaardelijk door den koning geplaatst was, diende neder te leggen; en dit argument zou juist wezen, indien de bisschop alleen onafhankelijk van den paus zijne betrekking nederleggen mogt; en indien het geenszins in de roomsche godsdienst was, dat alle beloften, tegen de kerkelijke voorschriften gegeven, nietig zijn. *Redactie.*

Correspondentie.

De Redactie heeft in de laatste dagen eenige toegezonden stukken moeten ter zijde leggen, als geheel of gedeeltelijk betrekking hebbende tot zeker dagblad, dat haar der vermelding niet meer waard schijnt. Wel is waar heeft zij, zeer weerzinnig, dat dagblad nog onlangs moeten noemen, doch toen geschiedde zulks, om derden tegen eene valsche aantijging te verdedigen. Herhaalt zich dit geval, zoo zal zij, wederom haren tegenzin ter zijde stellende, hare dienst niet weigeren; maar anders verzoekt zij hare Correspondenten, alvorens den naam van het bedoelde dagblad in de pen te nemen, een paar nommers van hetzelve te lezen; dit, vertrouwt zij, zal genoeg zijn.

Waterhoogte voor Keulen.

20 Januarij 3 voet, 8 duim.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 23 Jan. 2 El 5 Palm 0 Duim, gewassen 0 Duim gevallen 5 D.
Den 24 Jan. 2 El 0 Palm ... Duim, ... gevallen ... D.

Advertentiën.

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.